

Nro. 28.

**A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.**

Indúlt Bétsből, Pénteken Aprtlis 5-ik napján, 1811-ik
esztendőben.

B é t s.

Gróf *Nicolai*, Frantzia Csász. Kir. Kamarás
Úr, a' múlt Mártzius 27-ik napján. Fr. Császár
Kir. rendkívül való követ fővel Párisból ide ér-
keztvén, egy tulajdon kezével irt levelet hozott
Napoleon Frantzia Császártól Felséges Urunknak,
mellyben amaz Eő Csász. 's Ap. Királyi Felsé-
gét arra kéri, hogy a' Római Királynak tudniil-
lik a' született Fr. Császári Herczegnek kereszt
atyaságát magára vállalni méltóztasson. Hogy
ezt az izenetet Eő Csász. 's Apostoli Kir. Felsé-
ge, mint a' Fels. ifjú Császárnénak szerető édes
atya örvendező szivel vette legyen, könnyen
lehet képzelni.

Rendkívül való alkalmatosságok által két

bulletinok küldettek ide Párisból. — *Az első* a' Felsége Frantzia Császárnéről szóllott és Mártzius 25-ik napján küldetett, mellynek foglalja ez: „Mivel úgymond, a' szülő asszonyokat érdeklenni szokott tejhideg szerentséssen el múlt, és Eő Felsége gyermek ágyának jelenvaló szempillantatjában magát jobban érzeni, ez a' bulletin utolsó leszen. — A' második a' Római Királyról szóll, 's hasonlóképen Mártzius 25 ik napján költ, mellynek rövid summája ez.“ Mivel Eő Felsége a' Római Király olly frissen van mint a' mint kívánni lehet, a' jelenvaló bulletin, az az, irott újság utolsó leszen.

Nagy méltóságú Aponyi Gróf *Aponyi Antal* Eő Excellentiája, a' Sz. Leopold Császár Rendjének Commendatora, Eő Csász. 's Ap. Kir. Felségének Kamerariusza és valóságos belső Státus Tanátossá, a' Tek. Tólna Vármegyei Fő Ispanyságot le tette; teitzet Eő Felségének ezen nagy lelkű hazafi helyett nagy méltóságú Várkonyi Gróf *Amadé Antal* Eő Excellentiáját, a' Sz. István A. Király Rendjének vitézét, és a' Sz. Leopold Rendjének Commendatorát, Eő Cs. 's Ap. Királyi Felsége Kamerariusát, valóságos titkos Tanátossát, Zagráb Vármegyének fő Ispanját, és Tek. Zala Vármegyének fő Ispanyságot viselő Administratorát, Tek. Tólna Vármegyének fő Ispanjává tenni.

Magyar Ország.

Komáromból Mártzius 30 ik napján. Az itt való Augustana vallást tartó Evangyélikusok Gyülekezete Predikátorának, T. T. *Nagy Pál* Urnak, az 1808-ik, és 1809-ik esztendőekben, mind a' fel kelt Nemes Magyar Sereg között volt

mindenféle nemzetbéli hite társai körül mutatott megkülönböztetett fáradhatatlan lelki pásztorkodásáért, méltóztatott Eő Császári's Ap. Királyi Felsége a' maga Kegyelmes jótettzését a' Fels. Magyar Királyi helytartó Tanátsától a' Városi Nemes Magistratushoz küldött Kegyelmes *Collaudatorium Decretuma* által tudtára adadni, a' melly is ő Kigyelmének, a' Felséges Rendelés szerint a' Sessióból solenniter kiadatott.

Bihar Vármegyéből, Téperől, Mártzius 20 ik napján. A' felebaráti szeretetnek nemes példai meg érdemlik mind azt, hogy közönségessen esmértessenek, mind pedig azt, hogy azok minden jóktól illendő betsben, 's tiszteletben tartassanak.

Ennek az embereket szerető nemes szívnek ritka példáját esmérjük mi a' mi Kegyes földes Urunkban, Méltos. Gróf. *Sauer Cajetan* Arbai Vál. Püspök, a' Sz. István Ap. Király Rendjének egyik tagja, Csász. Kir. a' Tanátsos, Nagy Várad Nagy Prépost, és a' Septemviralis Tábla Assessora Eő Nagyságában, kinek jótéteményeit más helysegeinek lakosi közt a' Tépeiek is gyakran kóstolják, és háladatos örömmel emlegetik. Ha nem említenénk is, miket tselekszik, és tselekedett Oláh helysegeinek lakosival, a' többek közt tudniillik, hogy azoknak maga költségén, templomot, iskolát, parochiat építtetett, 's építet s. a. t. elég szivre ható tanúbizonysága lesznek az említett Méltos. Gróf jobbágyságaihoz való kegyes hajlandóságának azok, a' mellyeket a' Tépei Reformatus lakosokkal, mind személy szerint, mind pedig közönségessen közleni méltóztatott. Ugyan is: 1) Őt helybéli köldúsoknak esztendőnként 12, 's 24 forintokat fizet, és télen fűteni való szal-

mát ad. — 2) Három meg élemedett öreg személynek, holtokig penziót rendelt, és hólnaponként 1's 2 forintot, vagy egy véka búzát ajándékozott. — 3) Az árván maradt tsetsszopó gyermekeknek dajkát fogadott, és minekutánna a tsetstől elválasztattak, hét esztendő korokig penziót szokott adni, ángáriánként egy köből búzát, vagy egynek egynek 3 forintot. — 4) A' Reform. Prédikátort, ki számos esztendei szolgálatjában elerötelenedett, és magát nyugalomra adta, egy fertályos urbáriális sessióba immunitálta, és az özvegyet annak birtokában holtig, minden taksa és dézmaadás alól felszabadította. — Hasonlóképen egy tanításban megöszült, és erőtlensége miatt nyugalomra lépett leányok Tanítóját, a' taksa és robot alól felszabadította, és az özvegyének 's árváinak, hólnaponként egy egy véka búzát rendelt. — 5) Az 1792-ik esztendőől fogva, miólta a' Tépei föld felméretett, az árendába ki adott földjeinek váltságát 45 krajtzárokról fellyébb nem emelte, ambár ez eránt semmi kötetést a' lakosokkal nem tett. — Mind ennyi jótéményt meg tetézte a' Meltos. kegyes Gróf azzal, hogy az Ekklesia Prédikátorát, és helység Előjáróit magához hivatván, 2000 rh. forintokból álló testamentom eránt való szándékát azok előtt kinyilatkoztatta. — Melly summából még életében is ki ad az Előjáróknak annyit, a' mennyi egy száraz malom elkészítésére megkívántaik, olly tzéllal, hogy a' malom jövedelméből a' fel vett pénz a' Méltos. Grófnak még életében vissza fizetessék. És így mind malmok, mind pedig testamentom szerént 2000 rh. forintjok lévén a' lakosoknak, amannak is jövedelmét,

ennek is interessét a' helységebeli szegények tap-
lalására, az árva gyermekek tanittatására, és
az Oskoláknak gyarapítására fordítsák.

Valamint pedig ezek a' jótétemények a' Méltos. Gróf embereit szerető jószívének nyilván va-
ló tanubizonyosági, úgy más részről az Ő nagy
és nemes lelküségének jele az, hogy jótéteményit
mind eddig félbe nem szakasztotta, ámbár azok
mellett is akadt valamelly gonosz lelkű ember,
a' ki ezen jóltévő, 's alattvalóit valóban szerető
Méltoságnak két izben, négy kazal szénájának
felgyújtásával, 's porrá való égetésével tetemes
kárt okozott. — Ezen meg szomorodván, ama-
zon pedig tsudálkozván a' Tépei jobb gondolko-
zású ésszívű emberek, arra határozták magokat,
hogy kegyes földes uroknak kárvallását vissza
térítsék. Melly szándékjok tudtára esvén a' Gróf
Eő Nagyságának, egy levelet intézett a' helység
biráihoz, melly megérdemli hogy közönségessé
tétetődjön. A' level ez:

Kedves Birák! A' mennyi szomorúságot né-
kem az én Tépei majoromban vólt utolsó égés
okozott: annyi örömet vettem az én Tisztartóm
tudósításából, a' ki is nékem azt írja, hogy mind
kendtek, mind pedig egynehányan a' tehetőbb
gazdák közzül, önnön indulatokból kivánták,
hogy a' nékem okozott kárt megbetsűltessem, és
a' kösség által megtéríttessem, tsak hogy a' Té-
peiken az a' motsok ne maradjon, hogy ők
gyújtogatók. Valóba illy módon a' kösség a'
maga lakosait ezen motsoktól a' Publikum előtt
hathatossan megtisztitaná. De az nem erőltetés
hanem szabad ajánlás mellett történhetik. Ha
tehát a' Birák és lakosoknak nagyobb része úgy

ítélik, hogy a' község betsüllete megmentetik; hivattasson öszve a' község, és ha kendtek láttyák, hogy a' Községnek sokkal nagyobb része ezen ajánlásba önként meg egyez, akkor a' megtérítést, a' kárnak lególtsobb meg betsültetése mellett, maga a' község magára ossza fel. — A' mi onnan kész pénzüül bé jön, azt ugyan örömet veszem; hanem kenteket Birák jó előre bizonyossá teszem, hogy ezen pénzt nem az én erszényembe fogom el tenni, hanem még életemben a' község hasznára fordítani. Mért én nekem itten nem az a' szándékom, hogy az én káromat megtéríttessem, mivel azt azonnal az Úr Istennek feláldoztam, a' kinek szent akarattja az én leg főbb törvényem, hanem hogy a' Tépeiek betsüllete meg mentessen. — Az Isten tártsa meg kenteket az Ő szent óitalmában. — *Pesten, Novemb. 3-dik napján 1810. — Püspök Gróf Sauer.*

Frantzia Birodalom.

A' 21 ik Mártziusi Párisi Zsurnálok így szólnak: Tegnap reggel, 9 órakor, 20 minutumkor Frantzia Ország reménysége bé tellyesedett. Császárné Eő Felsége szerentséssen egy herczeget szült. A' Római Király, és Fels. édes anyja frissen vannak. Mártzius 19-ikén, esteli 8 és 9 óra közt érzette Eő Felsége első fájdalmait, melyről mingyárt akkór tudósította a' Császárné udvári fő dámapja, a' Császári familiának herczegit és herczeg asszonyált, 's minden birodalombéli fő tiszteket, a' kik mindnyájan a' Tuilléri Csász. palotába mentek. — Esteli 9 órától fogva, tegnap reggeli 6 óráig, a' szülés fájdalmi magokat mutogatták, de akkór ismét megszűntek; nyóltz órakor ismét meg nehezelték, és minden szünetnél-

kül, egy igen szerentsés szülés által el is végződtek. — A' Császár, a' ki a' szülés fajdalmi közt szüntelen a' Császárné mellett vólt, 's Eő Felségét vigasztalni, 's rólla gondot viselni meg nem szűnt, ebben a' szerentsés szempillantatban felette örvendett, és mivel jól tudta, melly nagy nyughatatlansággal várja ezt a' szempillantatot a' Frantzia Nemzet, mingyart meg parantsolta Eő Felsege, hogy ez a' régen várt történet 121 ágyúlövesékkel adassék a' nép tudtára. Minekutánna a' született herczeg Eő Csász. Felségének bé mutatott volna, a' Fels. Császárné, és udvari familia mesternéje Grófné *Montesquieu* a' Birodalombéli Fő Cancellariusnak is, a' ki a' szülés idején jelen vólt, a' született kised herczeget bé mutatta. *) — Eő Herczagsége mingyárt akkór a' Császárné szobájába ment, és a' Csász. Familia Státus Titoknokja Gróf *Regnaud de Saint-Jean-d'Angely* (olvasd *Renyo de San Jean d'Anzsely*) által a' születésről egy verbalis processust tétetett fel, melly Eő Csász. Kir. Herczagsége a' Würzburgi Herczeg Ferdinánd, és az Olasz Országi Vice-Király Eő

---

*) XIII. Lajos Frantzia Király születésétől fogva, a' ki felől úgy vélekedtek a' Frantziák, hogy nem igaz Kir. vérből született volna, mindenkör jelen kellett a' Fr. fő Ministereknek a' Királyné szülő szobája mellett való szobában lenni, nékiek a' született Kir. herczeget mingyárt születések után, még bépóltatások előtt megmutatni, és azon protocoliumot, mellyet a' született herczegről az Ország Cancellarius fel tett, magok kezek aláírásával meg erősíteni. — Ezta' régi szokást *Napoleon* Császár is meg kívánta tartani.

Csász. Herczegsége mint jelenvölt tanúk által tulajdon kezek alá irásával meg erősített. — Ezen formálitás után maga a' Fels. Császár a' szálaba ment, és azon registrumra maga petsét-jet reá nyomta. — Ezt a' laistromot a' Császár édes anyja, a' Spanyol Országi Királyné, a' volt Hollandiai Királyné *Hortensia, Paulina* Csász. Herczeg Asszony herczeg *Borghese* hitvese, és maga ez a' herczeg is, úgy szinte az Olasz Országi Vice-Király *Eugenius* is kézalá irásokkal megerősítették, melly tzeremóniának végződése után a' Római Királyt, a' Királyi magzatoknak fő Gondviselője *Montesquieu* Grófné, a' Császárué szülő szobájába vissza vitte.

E' meg lévén minden Csász. herczegek herczegnék, és az Ország fő tisztviselői udvarlására mentek a' Császárnak. Maga a' Császár, mingyárt akkor tudokra adatta a' meg tartó Tanátsnak és a' városi Magistratusnak ezt az örvendetes történetet. — A' fő tzeremónia Mester Gróf *Segur* a' külső udvarok Párisban lévő követjeiket is tudósította a' Római Király születéséről. — A' külső dolgokra ügyelő minister a' Kado-rei Herczeg minden külső udvaroknál lévő Fr. Csász.követekhez rendkívül valóKurirokat küldött, hasonlóképen a' belső dolgokra ügyelő az Osz-tályokhoz, a' hadi és tengeri dolgokra ügyelő ministerek a' táborokba 's kikötőhelyekbe olly parantsolattal, hogy a' Római Király születését mindenütt hirdessék ki, és számos ágyúlövésekkel tegyék azon örvendetes történetet emlékezetessé. — Páris városának minden útzai tömve voltak örvendező néppel, az agyúlövéseket számlálták, 's halván, hogy azoknak szama 21-nél töbre ment, tsak nem ki bújtak örömökben bőrökből. Estére egész Páris városa ki völt világositva A' többit másszor.